

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Diària: **una pesseta.**
 Fora d'Espanya: **dues pessetes.**

Redacció General Barceña 1-12

Administració Sta. Eulària, 25.

PALMA DE MALLORCA

LA AURORA

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

A Manacor: Ca. Mestre Antoni 436
 Ferrer, 5.—Ca. l'amo Andrià Alcover, Plaça del Palau, 2.

A Palma: Llibreria J. En Guasp, Morey, 6.—Taller d'encunacions d' En Francesc Ferrer, Sta. Eulària, 25.—Llibreria Ernest Frau, Bros 2.—Llibreria d'Alouar i Fontdevila, Brossas

Surte cada dissapte per donar ventim i altres erbes an es qui s'ho guany

Recapte

Ara sí que estam bons!

Ell ara un enginyer electricista francès ha descobert i comprovat que ses ones *hertzenianes*, que són ses que sa *telegrafia sensa fils* aprofitada per treure ses notícies a través de s'aire, aquestes ones que no són més que un moviment de s'aire, —si se topen ses que van i ses que venen entre dues estacions, poren produir una explosió i fins un incendi. Diu aqueix enginyer que es trasatlàntic *Voltorn* que s'hi calà foc no hi ha gaire i feu ui tot, va esser que's trobà an es punt a on se toparen ses ones *herzenianes* entre ses estacions *Glacé-Bay* i sa torre *Eiffel*. —S'explosió des navili *Patrie Liberté* que's succé dins es port de Tolón, la causà sa topada d'aquelles ones entre s'estació de sa Torre *Eiffel* i sa de *Bizerza*. —A sa mateixa causa s'atribueix s'explosió de sa mina de *Newcastle* perque sa trobà an es punt de sa topada d'aquelles bones d'ones entre ses estacions de sa Torre *Eiffel* i sa de *Cifden*.

No mos ne mancaria altra que ara sa *telegrafia sensa fils* mos fés aqueixes tornes; seria cosa de passar-la a ses mines des sofre.

Es que ses forces naturals que Deu, quant crià el nom, amagà dins ses coses, les han de sebre entendre i vel·lar-los es batuts i anar-los així com es pel tos jeu, si un no se'n vol dur s'aumut p'es cap.

S'homenatge de D. Juan Valenzuela

Va esser diumenge passat an es *Gran-Hostal de Ciutat*. S'hi aplegaren a dinar més de trescentes persones, i una partida de dotzenes de persones no hi pogueren prendre part perque an aquella magnífica i grandiosa fonda no n'hi cabien pus. Ompliren es menjador gran i es mitjancer; ho ompliren tot. Allà hi havia capellans, metges, potecaris, missers, procuradors, enginyers, comerciants, llauradors, pagesos, ciutadans, gent de tot pelatge polític, fora socialistes. E-hi havia representants de totes ses tendències i de tots ets estaments, que acudiren an aquell dinar per expressar devant Deu i tot lo mon s'admiració que senten p'es nostre digníssim ex-diputat D. Juan Valenzuela. Reinà s'orde més complet, es dinar fons una cosa esquisidíssima; no hi hagué cap punt escapat ni cap cabra coixa. Sa Comissió Organitzadora se senyà amb sa man dreta suprimint es brindis. En nom de tots lletgí un discurs es nostre bon amic D. Jusep Sureda i Massanet, metge de retxa de Ciutat, que's demostrà un escriptor d'alt ingeni i de gust refinadíssim, que parlà de D. Juan Valenzuela d'una manera admirable, posant de manifest lo que havia fet com a Diputat per Mallorca, per tots ets interessos vius d'aquesta illa benivolguda, i lo molt que amb tot això ha demostrat que val i que serveix per Diputat. Llavò parlà Don Juan: va esser curt, però expressiu; va dir que donava les gracies a fòts d'aquell Homenatge tan espontani que li tributaven, que ell no se mereixia tan; ja que no havia fet més que lo que ell considerava que era una obligació seua; i que estava dispost a seguir més que mai fent es bé allà on sa Divina Providència el destinà i que en tot quant fos bo, a fòts s'oferia. No hu

volguen sebre sa tempestat de mans-belletes que coronà aquest discurs tan modest i agut. També se'n dugué moltes de mans-belletes es discurs del senyor Sureda i Massanet i ses cartes que's lletgiren de D. Antoni Maura i de D. Rafael Alvarez Sereix, molt afuades i de molt de bessó. Bé s'en mereixien de mans-belletes!

De manera que aquest Homenatge anà lo que se diu de primera bona, gracies a Deu. A s'album que s'ha de regalar an el Sr. Valenzuela se son apuntades **més de vuit mil per-ones**, essent-hi representats casi tots es pobles de Mallorca. Dos o tres des menuts només n'hi manquen.

Sa nostra enhorabona més coral don Juan Valenzuela i a sa Comissió Organitzadora de s'Homenatge.

Ventim

Anti-clericals que han trobada sabata de son peu.

Es nostro bon confrare de Madrid, *Unión y Caridad*, orga de la meritíssima *Lliga-Nacional de defensa del Clero*, dins son nombre de janer prop-pasat dona compte de lo que ha fet aqueixa *Lliga-Nacional* davant es Tribunals durant l'any 1913 en defensa de ses persones esglesiàstiques contra es noninguns i infames paperots anti-clericals que tenen per ofici mentir i calumniar capellans, frares, monges i tot lo que fassa gens d'olor de catolicisme.

Aqueix noninguns de paperots anti-clericals, merda-caners de set soles de Satanás, se veu que han trobada sabata de son peu amb aqueixa *Lliga*, que ets ha posada sa proa damunt, i, en agafar-los en tabac de calumnies o injuries greus contra cap persona esglesiàstica, *plaf!* ja los du an es Tribunal, i aquells criminals se'n duen casi sempre s'aumut p'es cap, es Tribunal els etziba sentència que'ls e balda i els arrenyona, lo que se tenen re-de-reguanyat.

Vetaquí es casos que d'això conta *Unión y Caridad*:

1. Un paperot republicà de Lleida publicà una notícia injuriosa d'un Beneficiat de l'església parroquial d'Àger. Costà una mica trobar qui havia escrita tal infamia. Com saberen qui era, la *Lliga Nacional* en nom de s'injuriat, du an es Tribunal es malfactor, que el processen i li fan donar fiança de **cinc mil pessetes** per costes i de **vint i cinc mil pessetes** per indemnisar sa persona infamada. Com aquell noningú d'escrigadoretxo se veu aquella ruixada damunt ¿quina vos creis que la fé? Idò se pegà un tir, i amb aquest nou crim horrible se'n anà a l'altre mon. Ara figura-vos com li havia d'anar davant es Tribunal de Deu! Un se'n aborriona sols de pensar-hi.

Sembla que an ets altres bandúes anti-clericals d'aquella comarca, davant un cas tan feresta, els-e son fuites moltet ses ganes de calumniar capellans. Ah idò? ¿Que hi bovetgin gaire!

2. Un altre paperot infame, anti-clerical de marca, *La Protesta* de Leon, injurià greument Mn. Geijo, Rector de Carrizo, diòcesi d'Astorga. La *Lliga* en nom seu du an es Tribunal es paperot canalla injuriador, i es Tribunal l'ha condemnat a **tres anys, sis mesos i vint i un dia** de desterro a 150 Kilometres lluny des poble a on va cometre es delictes, a una multa de

390 pessetes i a pagar totes ses costes; i, si no paga, el posaran a sa presó, i hi estarà tants de dies com vegades **cinc pessetes** sumi la quantitat que ha de monyir.

Molt ben fet! Això es lo que han mester es canalles anti-clericals que tenen sa llengua tan fresca i falaquera per injuriar i calumniar capellans! ¡Ja hi anirà més alerta a injuriar-ne i a calumniar-ne aqueix que se'n ha duita tal oblada! ¡Més se'n mereix!

3. També per via de La *Lliga* han processat es Tribunals aquella mala-ànima d'En Nakens, director des més noningú i des més canalla des paperots anti-clericals d'Espanya, es criminal *Motin*, per haver publicades un enfilai de barbaritats contra un Mn. Ayllon, Rector de Yepes. En Nakens ha hagudes de depositar, per respondre de ses costes, **dos mil pessetes**. Sa causa li corre, i s'espera que es Tribunal li donará lo que se té guanyat.

Aquest Nakens es aquell polissardo que, quant En Morral, després d'haver tirada sa bomba demunt es cotxo del Rei i la Reina que venfen de casar-se, bomba que matà i ferí una partida de gent (feu prop de cent víctimes), li demanà auxili per escapar-se de la Justícia, confessant-li que era ell que havia tirada sa bomba, —per aidar-li an això, primer volgué sebre En Nakens si sa seua propia fia, que era a veure s'acompanyada del Rei i la Reina, havia tengut res de nou en so naufrax de sa bomba; i, com va sebre que sa fia no havia tengut res nou, feu tot lo que pogué per amagar. En Morral i aidar-li a fogir; i llavò feu una altra cosa es noningú: posà demunt *El Motin* que corria sa veu que eren es Jesuïtes que havien tirada sa bomba. ¿S'és mai vista infamia consemblant? —I ¿que no sabeu com se defensà llavò davant es Tribunal, quant el processaren per lo que havia assistit an En Morral? Idò va dir que ell mai per mai seria un espia ni un denunciador, que sa seua noblesa de cor l'obligava a aidar a un desgraciat que hi acudia a demanar-li socós, i es gran balitre se passa la vida espiant i denunciand capellans, frares i monges, publicant damunt es seu paperot ses mil infamies contra tal gent, infamies que casi sempre son ferestes calumnies, no sempre dites de tal manera que donin lloc a una querrela criminal, pero que sovint n'hi donen, i per això es que du damunt ses costelles un sens fi de sentències condemnatories, que li han ablanit fort es cuiro i li han petgellada de bona manera sa bossa.

4. També es estada causa *La Lliga* de que processassen es director des paperot barrufetenc *La Bandera Federal* per cosotes que publicà contra Mn. Carmel Diaz, Vicari de Posadas (Sevilla). Més envant saberen que s'autor era un altre, i l'han aglapit i processat també. Se causa corre, i Deu fassa que aqueix caps-eslorats d'anti-clericals se'n duguem lo que se mereixen.

5. La Reial Audiencia de Cáceres ha condemnat un altre anti-clericaletxo, un tal Antoni Vicens Ramos a **tres anys sis mesos i un dia de desterro** i a sa multa de **cinc centes pessetes** i ses costes per injuries greus que publicà dalt un paperango anti-clericalingo contra el Rt. Sr. Rector de Cabreros (Placencia).

6. La *Lliga Nacional* en té d'entaulades una altra partida de *querelles cri-*

minals contra diferents periòdics anti-clericaletxos en nom ges capellans i religiosos injuriats o calumniats, que relles que fan es seu camí, i que se van sentenciant avui una, demà s'altra.

Deu vulga que totes capitim bé, que s'hi fassa justícia seca; i es qui l'ha feta que la pac. Amèn.

Era lo que necessitaven es grans canalles de paperots anti-clericals. Els anava molt bé an aqueixa guarda de criminals de ploma això de passar-se la vida injuriant i calumniant capellans, frares i monges, sensa que negú gosàs a posar-los retgit per por de no trobar qui los fés justícia. Aqueixa *Lliga* es per això, per fer costat a totes ses persones esglesiàstiques que siguen víctimes de cap paperot anti-clerical. La *Lliga* té missers i procuradors i diners per dur totes ses causes que convinga, i les fa anar endavant fins a sentència definitiva. I casi sempre surten condemnats es paperots anti-clericals perque de cent vegades noranta nou están carregats de culpa.

Beníssim!

Sa mort des «Puput»

Sembla que hu ès mort aqueix paperot infame, que tants d'anys deshonorà i afrontà Mallorca amb ses seues indecències, barbaritats, noningunades i gargais contra tot lo digne, sant i sagrat.

Ses veus que corren es que li han fets aixamplar es potons ses dues causes criminals que aquells dos reverents preveres i aquella digníssima senyora de Porreres li posaren per aquell raig fèrest d'injuries greus i calumnies horribles que publicà contra ells s'*Animalot Pudent*, devés mitjan desembre.

Se conten coses molt salades d'aqueixes causes. Es cap-clos que va escriure aquelles injuries i calumnies i les envià an es *Puput*, com se va veure agafat de tan mala manera davant es Tribunal, per no haver de mostrar cara ni haver d'anar an es banquet des criminals, diuen que donà una quantitat grossa (més de **5.000 pessetes**) an es des *Puput* per que presentassen un qualsevol que se dignés autor de tal escrit, des cos des delictes; i que es des *Puput* se baraiaren tan fort sobre qui s'havia d'embutxacar tal quantitat, que romangueren romputs, i aquí es *Puput* hagué d'aixamplar es potons, atzutat i capxifollat amb tants d'escándols i atentats com no parava de cometre contra s'honestetat, sa decència, sa religió, sa moral i es sentit comú.

Ara diuen que un des dos esguerrats que'l publicaven, més envant, devés es maig, el farà resuscitar, pero no tan animal com era, sino una mica més presentable. A la cullita se veurà el fesol.

P'es bon nom de Mallorca estam ben contents de que sia mort un paperot tan noningú com era aquell.

Se pot dir d'ell que sa primera obra bona que ha feta an aquest mon, ès estada morir-se. Deu l'haja perdonat! Amèn.

Mestre Biel en dansa.

Ja le hi tornam tenir, i per això li volem fer... la barbata una estona.

De tot quant publica o diu a fora-Mallorca, si qualcú no hu escampa llavò dins Mallorca, no'n volem sebre res ni mos importa. Ara si ell parla publicament aquí o qualque periòdic li publica res, a-les-hores ja la tenim armada; se'n ha de dur sa nostra racció de... *ventim*.

perquè lo que's diu ell, en obrir boca, clares són ses vegades que no n'amoll qualcun de doi d'aquells que fumen en pipa.

¿Quina l'ha feta ara, idò Mestre Biel Alomar? A Sòller ara se discuteix si han de tapar *es torrent* o si l'han de deixar destapat. Casi tots es nostros intellectuals e-hi han dita sa seua, defensant que no l'han de tapar, i noltros som des mateix parer, com es bo de veure. Ara bé, qualcú va creure que convenia que Mestre Biel Alomar parlés sobre tal qüestió, i aquell bon al·lotot d'En Miquel Sarmiento, periodista discret, però una mica estabul·lat, se posà ses cames an es coll, i cap a veure Mestre Biel manca gent! per sebre es parer de tal elet sobre sa tapadura o no-tapadura des torrent de Sòller. Arriba a ca-Mestre Biel i aquest li dona una notícia d'aquelles que tiren d'esquena ets homos: li diu que ara prepara un llibre a on entaferrará lo més bufarell que es sortit de sa seua ploma (¡figurau-vos si n'hi haurá de barbaritats i d'atrocitats!), i que després «tal volta prepararà una conferència» que es lerrouixistes, «es seus inimics polítics» (diu es bon al·lotot d'En Sarmiento) «li demanen». ¡Pero amic Sarmiento! ¿i d'on heu tret que Mestre Biel ara per ara tenga per «inimics polítics» es lerrouixistes, essent així que no fa gaire felicitat publicament aquell cap desbarat de N'Oriol Martorell, Retgridor de Barcelona, perquè amb so seu vot havia fet triuñar es lerrouixistes contra es regionalistes i es de l'Esquerra Catalana, en sa qüestió de sa Primera Tinencia de Bal·le? ¡Bona casta d'«inimic polític» des lerrouixistes e-hi ha en Mestre Biel de la Mel! ¿No son es lerrouixistes es polítics més esquinçats, més immorals, més inimics de tot lo bo, de tot lo sà, de tot lo condret? ¿No son es lerrouixistes ets incendiaris, es lladres, ets assassins, es profanadors de cadàvers, es bandejats de sa *setmana trágica*, que tenen es cinisme i sa desvergonya de dir-li sa *setmana gloriosa*? Idò això ja les basta an es lerrouixistes per tenir ses simpaties de Mestre Biel. Es així Mestre Biel. ¿Qui no recorda que fins i tot defensá sa blasfèmia, sa blasfèmia? Ell es incapaç de matar una pussa, si l'ha de matar ell. Però si un altre la mata, mentres aqueixa pussa sia res bo, si un altre comet es crims més horribles mentres sien contra sa Religió, Mestre Biel l'aplaudirà, l'alabarà i el defensará fins part-demunt ses estrelles. De manera jo amic Sarmiento! que Mestre Biel vos ha emblanquinat, però ¡de quina manera! si vos ha dit que es lerrouixistes son es seus «inimics polítics.» ¡Pero, sant homo! ¿i que no sou an aqueix mon des vius? ¿O no vos ne sou temut que ets *esquerrans catalans* ets amics polítics de Mestre Biel, acaben d'aliar-se amb sos lerrouixistes, i que Mestre Biel ha aconseguida tal aliansa? ¡De Sarmiento nostro! ¡Vaja! Mestre Biel vos ha donat gat per llebre! ¡No hu són «inimics polítics» de Mestre Biel es lerrouixistes! De manera que això que deis vos com una cosa grossa que fins i tot es seus «inimics polítics» li demanen conferències, no és gens ver. No, es lerrouixistes no li demanen cap conferència com «inimics polítics», sino com «amics», com aliats «polítics»!

Però a on vos ha emblanquinat més fort Mestre Biel jo amic Sarmiento! és estat en lo que vos digué sobre que la Mare de Deu des Portal des Mirador de la Seu ha desaparegut, i que un periòdic de Palma volgué aclarir que era estat això i no pogué fer res. Falta a sa veritat Mestre Biel en tot això, però ¡de quina manera!

La Mare de Deu des Portal des Mirador, obra capdal, de cap de brot, una meravella de s'escultura des sigle XV, amb tants de sigles d'estar an aquell esbelt pilar que mig-parteix aquell prodigiós Portal des Mirador,

va arribar a creixir-se, a crivellar-se; i, quant es qui's cuiden de la Seu demanaren i sentiren es dictamen de dos arquitectes tan notables com D. Antoni Gaudí i D. Juan Rubió, que digueren que, si no llevaven aquella bellíssima imatge d'allà on estava, qualsevol dia la trobarien feta trossos en terra, perquè tenia un trenc en bescunsa a mitjan còs;—idò quant es qui se cuiden de la Seu sentiren aqueixes commendacions, feren llevar des pilar des Portal des Mirador aquella meravellós imatge, i resultá que ja eren dos trossos, estava rompuda en creu; i la dugueren an es Museu Diocesà que es nostro l'Im. Sr. Bisbe té a punt d'obrir a un còs d'edifici, enlestit aposta an el Palau. Allà se guarda amb tota cura i esment aquella preciositat d'imatge, a on qualsevol pot anar a veure-la.

I feren més es qui se cuiden de la Seu. Per que es Portal des Mirador no romangués sense imatge de la Mare de Deu, en comanaren una altra a un escultor; i, per que la fés just sa véia, en feren treure una mol'lada de guix, la qual és a ca-s'escultor per que serveca de mostra. A s'escultor encara no li ha llegut acabar s'imatge nova, per lo qual es qui se cuiden de la Seu li han enviats alguns recordatoris qualche cosa més. Això es tot lo que hi ha, segons ses nostres claricies, que ni Mestre Biel Alomar, ni negú altre del mon es capaç de desmentir. Això es lo que hi ha jo amic Sarmiento! en lo de la Mare de Deu des Mirador, i no lo que diu Mestre Biel Alomar, faltant a sa veritat, com a bon missatge d'En Barrufet, pare de sa Mentida. ¿E-hu senti, amic Sarmiento? No vos ne fieu una altra vegada de res que vos diga Mestre Biel Alomar que se referesca a res esglesíastic.

Sapigau-ho per tots es dies de sa vostra vida: Mestre Biel, aqueix Lucifer sevillá, en tractar-se de coses d'Es-glesia i de Religió, pert es corbam, no sab que's pesca ni que's metgenca, i per això no toca pilota.

En quant a que un periòdic volgués fer una informació sobre sa desaparició d'aquella imatge de la Mare de Deu i no pogués aclarir res, vos hem de dir jo amic Sarmiento! que mos consta que un periodista aná a un des qui's cuiden de la Seu a demanar-li claricies, i aqueix les hi doná ben clares i terminants: li va dir tot lo que passava. No sabem que aquell periodista en parlés demunt cap periòdic. Provablement no'n parlarien perquè se trobaren que la cosa no se prestava a donar gens de joc perquè lo que havien fet a la Seu amb aquella Mare de Deu era sa cosa més prudent i més posada en raó. No res jo amic Sarmiento! demanau-li per un gust a Mestre Biel Alomar quin periòdic era aqueix de que ell vos parlá que no pogué aclarir res de tal Mare de Deu. ¡Ja hu devia esser papuis, tudossa, pastanaga, terroler i cap de gri aqueix periòdic i es seus esgrigadors! ¡Deu se'n apiat! Amèn!

¿E-hu veis, amic Sarmiento, com Mestre Biel Alomar vos ha emblanquinat en tot quant vos ha dit de la Mare de Deu des Mirador? No vos torneu fiar d'ell, si no voleu que vos torn emblanquinat!

I ara ja hu veim! Si Mestre Biel arriba a veure això que acabam d'escriure contra ell, mos tornarà tirar s'injúria de que no mos contesta perquè no firmam amb so nostro nom i llinatge, perquè amagam sa cara, perquè som anònims. ¡Bé hu sap ell qui és que escriu totes aqueixes coses que LA AURORA diu d'ell! Bé hu sap ell que és qui les escriu, no n'está gens empegueit, i que mai es fuit ni s'és decantat de dir que és ell. Bé hu sap Mestre Biel que es qui escriu aqueixes coses d'ell no ha voltada mai una passa per no topar-se amb ell; es qui volta, es qui'n puig és Mestre Biel de tot allà on creu que porá topar es qui li diu totes aqueixes coses demunt LA AURORA.

De manera que si mai no mos contesta, no és per lo que ha dit qualche vegada que no sab qui som. Si no mos contesta, és per por. Ell serveix per escriure literatura si no s'afica en coses de Religió. Ara per discutir de Religió ni d'història ni de filosofia, serveix tant com es manec de sa grenera, com sa coa des moix. E-hu ha demostrat mil vegades. ¿Quantes de voltes no li hem feta mostrar sa filassa en questions teològiques, històriques i filosòfiques? ¿S'és atansat mai a contestar-mos? ha gosat mai a badar boca? quant noltros li hem espolsada sa murta sense gens de compassió? Lo que ha fet de tancar-se dins es mutisme més absolut, just-i-fet es manobres i taconers que empastissen s'*Obretxo Balear*. An això arriba sa colossal sabiduria que molts de titiners de Mallorca i fora-Mallorca suposen a Mestre Biel Alomar.

¿Estam, amic Sarmiento? Ja hu sabeu! ¡No vos torneu fiar pus de Mestre Biel si no voleu que fos fassa fer pus pifies! ¡Nos avisam per bé!

Una nova seuatjada lerrouixista.

Es canalles i assassins lerrouixistes, es deixebles d'En Lerroux ja tornen a fer-ne de ses seues devers Barcelona.

Diumenge passat es mauristes barcelonins en ús de sa seua llibertat i exercint un dret que sa llei los garantisa, volgueren fer un aplec, a on acudiren oradors de Madrid i D. Angel Ossorio i Gallardo, que fou Governador de Barcelona durant sa derrera dominació d'En Maura. N'Ossorio va parlar molt fort an aquest aplec a favor des nostro gran polític mallorquí, que en té tants que li van ajuda i tants que li van cuantra. S'acabá s'aplec, surt N'Ossorio amb altres amics; i, com pujava a un automòvil, que hi havia un gros botí de gent, se sentiren una partida de tirs d'arma de foc. No feriren N'Ossorio però sí un des qui l'acompanyaven: una bala li entrá per s'esquena i li sortí per devant. L'hagueren de dur a un dispensari d'allà devorai fer-li sa primera cura; sa ferida es de pronòstic reservat. Sa Policia a l'acte en va prendre denou de subjectes que va creure culpables de tal atentat. Aqueix denou son lerrouixistes uns i altres anarquistes. Son la gent que professen sa doctrina de *s'atentat personal* que En Pauetxo Iglesias predicá dins ses mateixes Corts i En Lerroux dins un manifest de setembre de 1906, allà on los digué: **Robau! calau ioc! matau!**

Així son es lerrouixistes i anarquistes: molt inimics de sa guerra, això sí. No hu volen que ets altres fassen gens de guerra. Són ells que la volen fer tota per llevar des mig es qui les fan nosa! Així són ells: una tracadala de bandejats i assassins. ¿Que N'Ossorio los fa nosa? Idò un tir a N'Ossorio i que se'n vaja a veure St. Pere i no fassa pus mal d'uis an es nostros partidaris de sa llibertat de pensament i de conciencia!

¡Lerrouixistes i anarquistes! ¡Ai si noltros comandàvem! ¡Nos hi posariu sa mà!

¡Mentiu, sindicalistes!

El Rayo segueix es seu camí... triuñfal. Dissapte passat es seu deute pujava ja a 444'50 pessetes. ¡Com ara diu que ha de sortir... diari, aumenta es deute per que se veja que cobra forsa i se fa bo a sa man-revès. Si ara, essent setmanari: fa tant de deute ¿que farà en esser diari?

Porá *El Rayo* no lectors, no trobar negú que'l vulga, però ell no desmaia en quant a entaferrar mentides i barbaritats. Dissapte mos conta que «es cristianisme» «condamna sa bellesa» i que ensenya que tota «dona garrida será condemnada».—Es una solemne mentida que es cristianisme enseny res d'això! ¿An-e quin capítol de l'Evangelí ni d'ets altres llibres de la Sagrada Escritura se ensenya res d'això? ¿An-e quin capítol de l'Evangelí ni d'ets al-

tres llibres de la Sagrada Escritura se ensenya res d'això? ¿An-e quina llei ni estatut ha ensenyat l'Esglesia res d'això mai? ¡Veiam, grans tudosses d'es-grigadoretxos de *El Rayo*, digau-ho a on ni quant es cristianisme ha fet res d'això que li atribuiu?

¡I seguiu mentint com uns nonhuguns dient que «Santa Teresa va esser santa perquè no se mudá sa camia en vint anys.» ¡Mentiu tan alts com sou! Sta. Teresa va esser santa perquè va fer lo que mana sa llei de Deu; i sa llei de Deu mai ha manat que siguem bruts, que no mos mudem saroba! ¡Això no és estat virtut mai! De manera que és una solemne mentida tot quant deis, grans esguerrats de *El Rayo*! Mentiu quant deis que p'es cristianisme «una cambra de banys, un pilot de sabó i una tavaiola són elements de condemna-ció». Això no hu ha ensenyat mai es cristianisme! I si no, ¡digau a on! quant!

Beseuit

P'es socialistes.

1.

¡A's cap derrer!

Si, a's cap derrer s'*Obretxo Balear* s'és dignat contestar-mos, més ben dit, ha provat de contestar-mos. ¡Sabeu quines quantes que mos ne diu! Mos diu que LA AURORA s'hauria de dir *saposta-de-sol* perquè diu que dins LA AURORA tot «torna petit» i «degenera». Efectivament, lo que's diu es paperot socialistetxo dins ses nostres ungles e-hi torna ben petit i ruet! Fa llàstima.

Diu també que noltros no esgrimim altres armes que «es sofisme» i «s'insult» i que tot lo nostro es «fofo» i «ñoño», això és, *va, farc, xaruc, poruc, aturat*. Això és es sentit de «fofo» i «ñoño», segons es Diccionari de la Reial Acadèmia.

Així meteix se'n necessita poca d'ataixa per fer lo que fa s'*Obretxo*. Desde es 'gost de 1910 casi cada setmana li donam un gipó de llenya de lo més feixuc rebatent-li per actiua i per passiva i amb tota classe de arguments i raons filosòfiques i històriques, totes quantes virollades, mentides, calumnies i barbaritats entaferra contra sa Religió, i sols una vegada o dues ha provat de contestar, però tot s'és retut amb una provatura, amb una mica d'investida, i tot d'una ja s'és tornat tancar dins es silenci més absolut, i s'és deixat atupar com un ase de llenyater. Idò bé, un paperetxo d'aquesta casta té pit per calificar-mos, a noltros que l'hem amassolat tant i que no mos aturam d'ablanir-li ses costelles, té pit per calificar-mos de *vans i farscs, de xerucs, porucs i aturats*. Però ¿és que s'*Obretxo* sab fins i tot es sentit de «fofo» i «ñoño» que té s'ocurrencia d'aplicar-mos? Creim que no coneix fins es sentit de tals paraules. Perque, sabeu així mateix que hi està de mal agafat s'*Obretxo*! Com p'es manobres que l'empastissen això de gramática i diccionari es cosa de burgesos, ja que fins avui no hi ha hagut cap socialista d'Espanya que sia estat capaç de fer-ne de gramàtiques ni de diccionaris,—els pobrets, avorrint com avorren tot lo que 'vé des burgesos, en no esser diners o manjúia, no han pogut estudiar ni gramática ni diccionari, i per això escriuen a la bombé, tan a la xisclera; i per no sebre, fins no saben casi mai lo que's metgenquen. Així s'explica que hagen tractada LA AURORA de «fofa» i de «ñoña». ¡Bons «fofos» i bons «ñoños» hi ha amb ells!

2.

¡Neguen sa doctrina des seu Mestre!

Idò sí, ets esgrigadoretxos des paperot socialista neguen dissapte passat que ells tenguen a sa seua bandera, com a lema principal, sa *guerra social*,

«La m'es sen Mestre En Carles Marx ha proclamà com unic medi d'implantar es socialisme.

Ara bé, ¿no s'és proclamat mil vegades s'Obreretxo deixeble fervent i reconsegat d'En Marx, pare avui de tots es socialistes militants? ¿Vé de unes altres egos s'Obreretxo? ¿No hu és deixeble d'En Marx? ¡Vaja si hu és! Idò En Marx posa sa guerra social com a principi, com a medi per implantar damunt la terra es socialisme. Si, segons En Marx, el mon s'ha de compondre amb sa guerra social, amb una guerra que ha de fer fer flamada a tot lo actual, perque tot es dolent, que no serveix de res de res? Massa se sab que En Marx sostén dins ses obres que va escriure sobre es sistema socialista, que, com més malament estiguen es pobres, millor va, i que sa questió és que arribin a estar tan malament, que no puguen aguantar pus, i s'alsin movent sa guerra social que destruesca tot lo actual, tot s'estat social actual, que es socialistes donen per injust, per dolent de rel, per indigne d'existir, tan dolent que no anirà res bé mentres no li fassen fer ui de tot. ¡Els nos surt ara s'Obreretxo negant que es socialisme ensenyi això, que es socialistes prediquin ni vulguen això! Idò ¡grans biduins! ¿que ensenya En Marx més que això amb tots es seus llibres? Lo que hi ha que voltros mateixos compreneu que això és massa fort per dir-ho davant es pobres que encara no teniu fanatisats i fets mal-bé de cap i de cor. Lo que hi ha que voltros mateixos compreneu que si predicaheu sa doctrina socialista pura, tal com l'ensenya En Marx i demés doctors vostros, sa gent vos apedregarien, en lloc de fer-se de la vostra. Però aquí estam noltros per fer a sobre a la gent quina es sa verdadera doctrina socialista! quines son ses intencions socialistes, que és lo que voldrien porer fer es caps-pares des socialisme. ¡Ja hu crec que això vos cau tort a voltros! ja hu crec que això vos embruta i desbarata sa pesquera. I per això, an es qui la vos embruta, li deis: mentider. Es mentiders sou voltros que negau sa mateixa evidéncia, que negau sa mateixa doctrina des vostro Mestre, que negau sa mateixa doctrina que vos dona nom i que predicau indirectament mil vegades. ¡O vos pensau que mos mamam es dit, i que no coneixem ni sabem lo que es vostros mestres ensenyen? ¡Ja hi anau calats per algo, grans caps-de-gril!

3.

Tambe n'hi ha de «pobres» «explotadors» i de «rics» «explotats»

Però lo salat és que tireu demunt es rics, demunt «es capitalistes» s'odiósitat de «sa lluita de classes», que voltros sempre predicau, suposant que «sa societat está dividida en pobres i rics», suposant que «es pobres» son ets «explotats» i que tots es «rics» son uns lladres, uns malfactors, uns assassins, uns criminals, i que per lo mateix es una obra santa prendre-los tot quant tenen, llevar-los des mig, cremar-los i ventar ses cendres. Dir tot això des «rics» ¿què és més que predicar sa guerra social, que és més que comensar sa guerra social? ¿Que hi ha «rics» «explotadors»? ¿Qui hu dupta? ¿I qui ha clamà mai més fort que LA AURORA contra tals «rics»? ¿Tal volta es qui escriu LA AURORA no hem fetes altres campanyes demunt altres periòdics contra tots ets abusos des capitalisme, contra tota explotació des «pobres», des trebaiadors? No, es qui escriu LA AURORA no volem ni consentim, ni toleram s'explotació de negú, ni des «pobres» ni des «rics»! Perque així com e-hi ha «rics» «explotadors», també hi ha «pobres» «explotadors», tan explotadors dins es seu redol d'acció com mai e-hu puguen esser estats es «rics»! Així com e-hi ha «pobres» «explotats», també hi ha «rics» «explo-

tats»! Per aquestes cinc centes LA AURORA que és inimiga mortal de tota «explotació», venga d'on venga, la fassa qui la fassa, per això condanna tots ets «explotadors», sien «rics», sien «pobres».

4.

No és ver que es catòlics just vagen ajuda an es rics!

I teniu, jo escrigadoretxos des pape-rango socialista! sa pocatrassa de dir-mos: «Aqueixes lluites socials serien bones d'acabar: bastariaque LA AURORA aconseias an es pobres patrons transigéncia, maneo amor an es bens terrenals, més liberalitat, no tanta d'avaricia, i que arribás LA AURORA a veure-hu practicat, la cosa romandria arretglada». ¡Escoltau, grans xètxeres! ¿I LA AURORA no ha fet sempre tot això que deis que hauria de fer? Sí, LA AURORA ha recordat continuament an es rics que deuen an es pobres justicia estricta, que és un crim gravíssim explotar es pobres, que no tendrán perdó de Deu si no'n tenen misericordia, si no usen ambs de liberalitat, si no els donen lo just de sa feina que es pobres fan per ells, si no son almoiners, si se deixen dur de s'avaricia, si proven mai de xuclar sa sanc des pobres. ¿Qui ha parlat mai an es «rics» tan fort com l'Esglesia sobre s'estricta obligació que tenen de practicar sa justicia, sa magnanimitat, sa benignitat envers des pobres? ¿Qui com l'Esglesia ha tret cara p'es pobres? qui com l'Esglesia ha feta sempre sa causa des pobres? qui com l'Esglesia ha fundades tantes d'institucions a favor des pobres per omplir-los de llum s'enteniment, d'amor es cor, d'aliment corporal es ventre? qui com l'Esglesia ha practicades ses obres de misericordia de donar beure an es qui té set, i menjar an es qui té fam, i vestir es despuats i ogombolar es trists, desvalguts i desconsolats?

¡I teniu, o escrigadoretxos des pape-rot socialista, es desenfrenament de dir que LA AURORA «només se cuida de defensar es pobres rics»! ¡Mentiu tan

alts com sou amb això que deis! ¿A on ni quant LA AURORA ha «defensats es rics» com a classe oposada an es pobres? ¿A on ni quant LA AURORA ha dit que «es rics», tots «es rics» si-guen uns sants ni uns innocents, que no han «en romput cap plat mai, que ha-gen ser, at sempre i en tot i per tot es llum dret», que no tenguen gens de culpa de sa ma, ¿na questió social? ¡Mai LA AURORA ha dit res d'això! LA AURORA considerat «guin ses ensenyanses del Papa, que son es ses clases de sa societat han faltat en moltes de coses i per molts de vents», i que totes tenen culpa; es «rics» i es «pobres», es «pobres» i es «rics» tots tenen part de culpa, tots están an es cas d'entonar sa Pecadora, de cantar un Mea culpa a tota veu i sobre tota l'ànima

5.

¡Mentiu, escrigadoretxos de s'Obretingó!

¡O grans torre-pipes d'escrigadoretxos de s'Obretingo Balear! Diguéreu, mentint a la descosida i a la descarada, que es catòlics «aconseien una santa i piadosa mansuetut per que sa guerra (del Marroc) se fassa interminable». Vos diguérem que era fals i mentida que «es catòlics» féssim res d'això. I voltros ¿que contestau? Que aqueix ¡mentiu! nostro «no mereix ets honors de sa refutació», i que «basta assitir a qualsevol sermó o lletgir qualsevol periòdiquetxo catòlic» per provar, per «confirmar» que és ver lo que deis. —Amb això si que mentiu tant alts com sou, com uns canalles desenfreits. ¿An-e quin sermó ni an-e quin periòdic catòlic heu vist que «s'aconsei una santa i piadosa mansuetut per que sa guerra se fassa interminable»? A cap sermó ni a cap periòdic catòlic heu sentit res d'això; cap sermó, cap periòdic catòlic ha dit res d'això! I si no, citau quin predicador ni quin periòdic catòlic ha dit res que s'assembl ni de cent llegos a res d'això! De manera que mentiu tan alts com sou, segons sa vostra costum de sempre!

(Seguirá.)

Aquell homo o dona, com sentien aquelles preguntes tan fondes, quedaven com estafaril'lats, sensa paraula, i acabaven per dir:

—Senyoret, vosssa mercè haurá de perdonar; pero, per dir-ho així com és, jo no'n sé res de tot això que'm demana.

I es Comte no tenia altre remei que seguir endavant amb só cavall i s'al·lotó a ses anques, i de d'allà s'és dit.

Tornava trobar homo o dona, li feia ses mateixes preguntes, i tothom sempre li sortia que allò eren preguntes massa fondes, i que no hi sabien contestar; ¡ja tornávem tenir es Comte camina caminarás i cap envant te farás.

S'al·lotó sa primeria no feia més que mirar i callar, i hi anava ben alerta a mesclar-hi gens ses salives amb el Sr. Comte, perque li menava una por que no era de dir.

Però des cap d'un parei de setmanes ja se comensá a amollar i a dir-li ara una paraula, suara una altra, fins que un dia aquell betzo, cansat i re-de-cansat de veure que es pobre senyor Comte no s'aturava de demanar a sa gent quin era es menjar de tots es menjars i s'espicia de totes ses espicies i sa mel de totes ses mels, i que tothom li responia lo mateix, que no li sabien respondre perque ses preguntes eren massa fondes, —se revest de coratge, i li enfloca aquesta an el Sr. Comte:

—Sr. Comte, si no li hagués de sebre massa greu a vosssa mercè, jo li diria un mot.

—Veiam! diu el Sr. Comte. Digue'l, si es digador!

—Jo tampoc no sé si és digador, diu s'al·lot. Si vol que le hi diga, lehi diré.

—Digue'l diu el Sr. Comte.

—Idò, diu s'al·lotó, vosssa mercè se'n va a demanar a tothom que trobam quin és es menjar de tots es menjars, i s'espicia de totes ses espicies, i sa mel de totes ses mels; i no me'n puc avenir que tothom li diga que aqueixes preguntes son massa fondes per porer-les-hi contestar.

—¿I tu a poc poc, diu es senyor, que t'atansarás a dir que no hu són beu fondes? i tothom les hi troba! ¡Veiam com estarem aquí!

—Senyor, diu s'al·lotó: si s'ha d'enfadar, no diré res pus.

—No, diu es Comte. Com enfadar-me, no; pero mé vé de nou que tu trobis gros que negú sapia contestar tals preguntes, com si fos gaire bo de fer contestar-hi!

—Idò, Sr. Comte, diu s'al·lotó, és això que trob gros, que qualsevol no sapia contestar an aquesta cosa.

—¿I tu que't dones amb coratge de contestar-hi? diu es Comte, tot esglaiat d'aquelles sortides que tan poc s'esperava ell.

—I prou que'm don amb coratge! diu es betzo.

—Veiam idò, diu es Comte: ja pots esser partit: ¿Quin és es menjar de tots es menjars?

—Quin? diu s'al·lotó. Es pa.

—¿Que vol dir es pa? diu es Comte.

—Vol dir, diu s'al·lotó, que vosssa mercè menja pa per berenar, per dinar i per sopar, i en menja des que'l desmamaren; i encara no n'está cansat. ¿Com no es una prova de que es pa és més bo que tots ets altres menjars? perque no cansa mai. Per això és es menjar de tots es menjars.

Es Comte hi pensá una mica, i se va exclamar:

—Em pens que arribarás a tenir raó.

—Estiga segur de que'n tenci! diu s'al·lotó.

—Bono, diu es Comte. I s'espicia de totes ses espicies ¿què és? Veiam! pegue-hi una dita!

—S'espicia de totes ses espicies, diu s'al·lotó, és sa sal.

—¿Què vol dir sa sal? diu es Comte.

—Vol dir, diu s'al·lotó, que a tot

DE TOTES ERBES

Es missatget petit

(segueix)

Ja se pensava no porer-ho aclarir en via neguna, quant un dia topa un porqueret amb una pellisseta de pell de cabra, sona qui sona un fabiolet darrea es ramat de porcs que pasturaven.

S'hi arramba, i ja l'escomet, dient-li:

—Escolta, porqueret ¡de sa pellissa!

¿d'on ets tu? si's pot sebre!

—De ca'l dimoni! diu s'al·lotó, ben fresquet.

—¿De ca'l dimoni? diu es Comte, tot esglaiat. I a ton pare ¿que li diuen?

—Dimoni, torna dir s'al·lotó.

—¿Dimoni? diu es Comte, més esglaiat encara. Veiam! i ta mare ¿que ha nom?

—Dimoni també, torna dir s'al·lotó.

—Pero ¿que és això? diu es Comte, venint-li massa de nou tota aquella cosa. ¡Sobre tot! i tu ¿que noms?

—Jo? diu s'al·lotó. Lo mateix que mon pare i ma mare: dimoni.

—Al·lot! diu es Comte, com sent aquelles comendacions. ¡Si tu't creus porer-te riure de mi, anirás errat!

—Jo riure'm de vosssa mercè? diu es porqueret. ¡No hu crega que jo me'n vulga riure! Jo no li dic més que lo que hi ha.

—¿Que vol dir lo que hi ha? diu es Comte.

—Jo le hi diré, diu s'al·lotó. A canostra mon pare i ma mare sempre se baraien i no fan més que tirar-se flas-tomies. I succeeix que mon pare diu a ma mare: — ¡Calla, dimoni! — I ma mare li remet dient-li: — Es dimoni que ha de callar, ets tu. — I no els he sentits

mai que se diguessen altre nom; i per això jo no els-e sé anomenar d'altra manera. I com ells dos, tant un com s'altre, sempre que m'han de cridar, no me diuen més que: — Vina aquí, dimoni! ¡Ves-te'n d'aquí, dimoni! — per això no me sé altre nom més que aqueix, dimoni. I per totes aquestes raons colet-gesc que ca-nostra és Ca'l Dimoni. Ara me diga vosssa mercè si vaig bé o malament!

Es Comte, consentí això, va creure que li convenia, per respondre, primer pensar bé sa contestació.

L'impressioná massa allò que aquell al·lotó li acabava de contar de ca-seua, i pensava en sí mateix i deia:

— ¡Vetaquí lo que tenen un pare i una mare que parlen malament! ¡Mirau quina criansa han donada pare i mare an aqueix al·lotó!

Li va fer tanta de compassió aquell porqueret, que, per treure'l de s'infern que hi havia a ca-seua, li diu si s'en vol anar amb ell, s'al·lotó li diu que sí, el fa puia a ses anques des cavall, i de d'allà, camina caminarás i cap envant te farás.

Passaven dies i dies sempre camina qui camina el senyor Comte amb s'al·lotó a ses anques des cavall, i tothom qui topaven que fés gens sa cara de desxondit, es Comte aturava es cavall i demanava an aquell homo o dona, fos lo que fos:

—No'm dirieu, germanet o germaneta per amor de Deu i per amor de sa Mare, si poreu, voleu i no vos sab greu quin és es menjar de tots es menjars, s'aspicia de totes ses espicies i sa mel de totes ses mels.

quant menjam, per fer-ho saborós, per fer-ho menjador, e hi tiren sa sal que pertoca, i aquella sal posa sa cosa an es seu punt, sempre que just e-hi tirin sa que pertoca.

Es Comte li torna pensar una estoneta, i a la fi s'exclama:

— ¡Sobre tot, al·lot! jell em pens que hauràs tornat endevinar!

— N'estiga segur! diu s'al·lotó.

— No res, diu es Comte. Veiam ara que dius què és sa mel de totes ses mels?

— Això és sa cosa més clara del mon, diu s'al·lotó. Sa mel de totes ses mells és sa mel de maig.

— ¿Que vol dir sa mel de maig? s'exclama es Comte, amb sos cabeis drets.

— Vol dir, diu s'al·lotó, que se fa de totes ses flors des camp com están totes an es seu triquet, an es punt més alt de sa seua garridesa i galania i bona olor! Se desengán, Sr. Comte. ¡No hi ha mel per sa mel de maig! Es sa mel de totes ses mels.

Aquí sí que hi romangué esglaiat es Comte! E-hi pensá una bona estona i a la fi s'exclama:

— ¡Me sembla que també l'hauràs endevinada!

— N'estiga segur! diu s'al·lotó.

A les-hores es Comte aturá es cavall, i se posa pensa qui pensa quina l'havia de fer.

Dissapte qui vé, si Deu ho vol i Maria, veurem com va acabar això d'aqueix comte i des seu missatget petit.

(Acabard)

JORDI DES RECÓ

Marina

Jugant tot sol per la platja,
Corria un ninet descals,
Corria seguint la retxa
Que separa terra i mar.

Mes la retxa justa justa
Sos peus no trobaven mai;
Tan prest l'ona 'ls hi banyava,
Tan prest l'ona's feia enllá.

Jo pensava: per la vida
Corrent així també abans;
Com ell entre mar i terra,
Correm entre bens i mals.

Geig i pena, mals i dítxes...
Res té'l mon més destriat:
Mes la retxa que ho separa
¿Qui en el mon la trobará?

MIQUEL COSTA I LLOBERA

Es secrets

de s'Anarquisme

«Lós Secretos del Anarquismo» se titula es primer tom d'una obra sensacional, que ha escrita En Constant Leroy.

Fins ara no se'n han pogut vendre exemplars, a Espanya, de tal llibre, imprès a mitjan any passat. Dic «fins ara» perquè ja fa més de quatre mesos que s'editor va enviar una remesa de més de 4.000 volums a ses llibrerías de Barcelona, desde Mèxic; empero que tals volums no arribaren, ni sap nigú què s'és fet d'ells. Soliament alguns espanyols, mals fiis de la patria, poren respondre d'això, interessats com han d'estar, per força, amb aufergar ses tremendes acusacions que un lletgeix dins s'obra contra ells. ¿Com vos explicau voltros, si no, aquesta desaparescuda misteriosa de tants de mils de volums? ¡Sabeu si En Romanons o En Lerroux volguessen parlar!

En quant an

En Leroy, autor

de s'obra, es lectors de LA AURORA no saben qui és. Els ho diré. Es ni més ni pus que un ex-anarquista, natural de

Cartagena, mestre un temps de una escola racionalista del Llano del Real (Murcia), qui, després d'imbuir-se amb ses teories de s'anarquisme filosòfic de N'Eliseu Reclus i d'En Kropotkine, després de cartetjar-se amb En Ferrer i Guardia, es cèlebre fundador de s'Escola Moderna de Barcelona, i sufrint la persecució de sa Guardia Civil des seu poble, cercá i trobá refugi amb aquell promotor i ánima de sa «setmana trágica.» En Ferrer el se feu seu; el convertí amb anarquista d'acció. N'Anselm Lorenzo, es predicador de s'anarquia, es colaborador des nostro paperot anarquista,

El Rayo,

l'embaucá i li posá un cap com una ferrada. Formá part des forjadors de Complots criminals, tant d'Espanya com de l'estranger, sobre tot d'En Ferrer, qui li confiá sa direcció d'una «escola moderna,» i, de sa seua bossa, li pagava es sou de redactor en cap des paperot «Solidaridad Obrera». Ell, amb En Fabra Ribas, es colaborador des nostro paperot socialista,

El Obrero Balear,

i un altre, firmá sa declaració de sa vaga general de juliol de 1900 (sa de sa «setmana Trágica»). Perseguit a Espanya, se'n hagué de anar a França, i de França a Inglaterra. Amb aqueix viatges conegué i se feu amic de En Kropotkine, d'En Carles Malato, de N'Enric Malatesta, d'En Llorenç Portet, s'hereu d'En Ferrer, de En Gustau Hervé, caporals tots ells de s'anarquisme internacional, i principals forjadors de complots criminals.

Idó be. Aquest Leroy, que

es seu vertader nom

es Miquel Villalobos Moreno, que está condemnat a mort, pero que viu ara, fugitiu, a Nova Orleans, es un dítxós, un felix, un venturosíssim desenganat de s'anarquisme. Sempre es una gran ventura rebre sa gracia de Deu de reonèixer es mal camí.

«Vaig estar en comunitat de pensament amb sos directors de s'ideal anarquista, i vaig tenir ocasió d'apreciar ses petites miseries des falsos apòstols, vaig veure clarament sa perfídia que inspira tots es seus actes, vaig veure ses iniquitats de que están plens es cors des falsos regeneradors de s'humanitat.

«Vaig sufrir uns desengans tan cruels que apagarén dins es meu esperit tot entusiasme, totes ses cándides il·lusions de sa jovintud. Avergonyit i confús, me vaig deslligar de s'influencia de tots aquells homos, pensant expiar en silenci lo que me pareixia tremenda injusticia.»—Així parla ell a sa introducció.

Si. En Constant Leroy va tenir

sa ditxa d'obrir ets uis

i de cobrar instintiva repugnancia i horror davant aquells caporals anarquistes, allá on ets ignorants xotets de cordeta de s'anarquisme, com es del «El Rayo», tenen un respecte supersticiós per tots ells; i se feia feredat davant aquells prohoms de la secta, qui, entre glop i glop de cafè, decidien de sa vida d'un homo innocent, sense mai posar en perill es seu pellet, sense sortir mai an es carrer, antes al contrari, amagant-se, després de sugestionar un neófit degenerat, un anarquista novell i ignorant, posant-li dins ses mans unes quantes monedes mal adquirides i un punyal o una bomba i diguent: «¡Hala, mira si t'espitxes cap a Barcelona i mates en Maura! Hala, ves a Madrid i mata el Rei!»

Si. En Constant Leroy va cobrar oi an aquest egoisme i fam de riquesa des prohoms des terrorisme; aquelles disputes i manera de repartir-se s'herencia d'En Ferrer, aquella conducta observa-

da amb sa darrera bergantella des fustellat de Montjuich, determiná sa separació completa d'En Leroy des seus companys.

Per això ara, amb aquest llibre, se proposa, desenmascarar ets hipòcrites caporals de sa Revolució. Per això ara, després de veure sa comedia trágica desde es bastidors, després d'esser-ne i tot actor principal i de primera fila, parla amb tota sinceritat per demostrar, a l'Europa conscient i an ets obrers, que aquelles aurioles que volten es cap d'En Ferrer o d'En Kropotkine o d'En Malato, etc., son aurioles de cartó pintat, i no d'or; per demostrar que aquelles barbes austeres i venerables, no son tals, sino postisses, que amaguen una cara i un caràcter únic i cruel; per demostrar que aquelles frases de promeses admirables, de sacrifici excels, de amor a s'humanitat, no surten des cor, sino de sa cassola de s'apuntador, a la qual cassola no hi ha més que s'egoisme depravat i criminal an es darrer extern, inspirador únic de s'obra anarquista.

Ets antecedents personals d'En Ferrer i Guardia—que acusen la seua ingratitude, la seua desvergonya, el seu despreci de sos pares; la seua filiació anarquista; la seua col·laboració en s'assassinat i robo d'un capellá espanyol; les seues injustícies, la seua crueltat i matadura horrible que doná sempre a la seua primera dona, de molt bones qualitats morals, bondadosíssima sobre tot, «una saata»; la seua greu i provada complicació en sa mort misteriosa de la senyora Meunier, que va heretar; les sees relacions mundanes amb altres dones i les seues estafes de mils i mils de francs; la seua col·laboració manifestada en s'assassinat d'En Canovas del Castillo; la seua iniquitat incalificable; la part que va prendre en s'atentat contra el Rei N'Anfós XIII, es dia que's casó, l'any 1906; Mastucia criminal de que's valia per fer fortuna; sa falta de direcció pedagògica, racional i científica que hi havia a ses «Escoles modernes» de Barcelona i es seu pla revolucionari contingut en les seues cartes i escrits i les immoralitats escandaloses que dins les seues «escoles» cometia, veia cometre i deixava i aconsellava que cometessen ets alumnes; l'elecció que feia de mestres entre es anarquistes més rabiosos, més dolents i ignorants; ets llibres que feia estudiar, tots escrits per anarquistes d'acció; la seua intransigència contra tot; la seua oposició an es triomf de tota revindicació socialista; sa seua bandera de «vaga general» a tota ultrança; ses fórmules que donava per preparar i fer us d'ets espisius; sa seua intervenció en sa vaga general revolucionaria de 1902 a Barcelona; sa complicació d'oficials de s'Exèrcit, donat es cas que arribassen a matar el Rei N'Anfós; sa seua criminal actuació en favor d'ets assassins abominables de Alcalá del Valle i sa preparació evidentíssima d'En Ferrer de s'atentat contra En Maura, a Barcelona, l'any 1904, que es mateix Ferrer entregá a N'Artal es punyal homicida; ses relacions polítiques d'En Ferrer i En Lerroux i sa mà d'En Ferrer a s'atentat contra el Rei d'Espanya an es carer de Rohan de París, l'any 1905; sa seua direcció de tot es moviment revolucionari i dinamiter de Catalunya; lo que pagava a tots i a cada un d'ets anarquistes qui feien propaganda d'orde seu; ses seues subvencions an es periòdics anarquistes; es boicot que va declarar contra s'Exposició Regional Valenciana de 1909; etc. etc. tot, tot això, i encara molt més, desfila, an aquest llibre, davant es vostros uis, qui no pipelletgen un moment. Tant interessant es tot, tan exacte; amb tanta sang freda i amb tants de detalls parla. Creis-me que aquesta obra, basta i sobra per esveir d'una vegada sa injusta llegenda de s'esperit inquisitorial de Espanya. Si s'acció

inicia i hipòcrita i covarda des prohoms anarquistes no hu es una verdadera i cruel inquisició, jo no sé què es

I no deu ni pot esser gens sospitós de parcial i fals En Constant Leroy. Per dues raons: primera, perquè en lloc s'amaga de tot quant feia, i de s'entusiasme amb que hu feia, per s'ideal anarquista; i segona, perquè, quant s'editor mexicà de s'obra, En Gaieta Fernández, está amenaçat de mort p'ets anarquistes, senyal que aqueix se senten picats i desemmascarats davant ses declaracions d'En Leroy, senyal que aquestes són veres.

Si Deu ho vol, per mostra, los traduirem, an es nostros lectors, qualque capítol, dissapte qui vé.

VERA-VIEL

¡Uep!

La anys que estava agotada sa primera edició des tom II i III de Rondages Mallorquines. Idó be, ara n'hi ha una edició nova d'aquells dos toms. ¡Hala idó si n'anau a comprar! En trobareu a ses principals llibrerías de Ciutat.

Secció local

El dijous de s'altra setmana se morí a Sigen la madona Magdalena Soto, mare des nostre bon amic Mn. Andreu Mas i Soto, Rector d'aquella vila. Ja era de molta edat i feia estona que casi no sabia de quin mon era. ¡Que el Bon Jesús haja acullida la seua ánima a la santa Gloria. Amén! Enviam an el Rt. Rector de Sigen es nostre condol més coral.

S'obra des campanar nou de la Parroquia de via. Ja hi han posats es ferros de sa encua, que fan molt de bo.

Demá han de sortoir es qui corren sa quinta engany. Mos agradaria que tots parguessen treure-als, pero desgraciadament no pot esser.

Dilluns se morí a Lluenmajor Sor Trinitat Galmés i Bosch, de ses Talaioletes (Manacor). ¡Que Deu haja acullida la seua ánima a la santa Gloria. Amén! Enviam a son pare (Famó'n Nofre) i a sa mare (samadona Andreu) i a tota sa demés familia es nostre condol més coral.

Dimegres s'embarcá cap a Barcelona es M. R. P. Provincial des Pares Dominics an fra Bartomeu Lliteres, de Manacor.

Durant es més de janer a Manacor hi ha haguts 54 morts i 35 neixements. Per lo mateix n'hi ha 19 de perdua. Deu fassa que ets altres mesos sia a s'en-revés. Amén.

Dimegres se morí D. Jaume Mas de Sòr Sureda, propietari antic, carlista de tota la vida, exemplar de pares i d'esposos i homo de bé a carta cabal, encara que molt dissortat. Que el Bon Jesús haja acullida la seua ánima a la santa Gloria. Es nostre condol a sa seua familia.

Es Triduu des Convent de St. Vicens Ferrer aná de primera, celebrant-se amb extraordinaria solemnidad s'institució del Rosari Perpetuu i sa Guardia d'Honor de la Mare de Deu del Roser. Hi acudí gran gentada; es sermons del M. Rt. P. Provincial ben nobles, i tota l'esglesia endiumenjadíssima. Ses Caps de Chor se llúfren ferm amb so compendre sa decoració d'altars i retaulos. Sa capella del Roser semblava un cel.